

Jaarrekening 2019

Inhoud

1. Voorwoord van de Raad van Toezicht

2. Verslag van de directie

3. Financiën

- 3.1 Jaarrekening 2019
- 3.2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening
- 3.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling
- 3.4 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat
- 3.5 Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht
- 3.6 Toelichting op de balans per 31 december 2019
- 3.7 Toelichting op de staat van baten en lasten 2019
- 3.8 Continuïteit
- 3.9 WNT-verantwoording 2019 Stichting Pantar Amsterdam
- 3.10 Gebeurtenissen na balansdatum

4. Overige gegevens

- 4.1 Pantar
- 4.2 Controleverklaring van PSA Accountants
- 4.3 Afkortingen en Begrippen

1. Voorwoord van de Raad van Toezicht

Bracht het jaar 2018 meer zekerheid over de positie van Pantar binnen de Sociale Werkkoepeel, in 2019 kwam de discussie met de gemeente over de governance van Pantar tot een bevredigend einde. Met name de relatie met de gemeente Amsterdam, die zowel financier, klant, opdrachtgever is én een toezichthoudende rol wil, was onderwerp van discussie. Naar het zich laat aanzien kan die discussie in 2020 worden aangevuld met een meerjarenstrategie.

De Raad van Toezicht vergaderde regelmatig, dit jaar zes maal, met een extra vergadering over de organisatieontwikkeling. Daarnaast was er een kennismakingsgesprek van de voltallige RvT met wethouder Groot Wassink. De auditcommissie vergaderde vijfmaal in 2019, meestal voorafgaand aan de vergaderingen van de voltallige Raad. Ook hadden leden van de Raad van Toezicht en de Ondernemingsraad diverse malen contact. De discussies in de Raad van Toezicht gingen vooral over zaken als financiën, de eerdergenoemde governance discussie, de door de nieuwe directeur voorgestelde topstructuur en de integriteitsrapportages.

De Raad van Toezicht constateert dat het aandeel van de omzet van private partijen absoluut en relatief helaas is gedaald ten opzichte van 2018. Net als de directie benadrukt de raad het belang van inspanningen om dit aandeel te vergoten. Een ander punt van zorg is de mismatch tussen het beschikbare werk en de doelgroep. Dit zal ook in de komende jaren de nodige aandacht vragen.

Pantar overstijgend was de Evaluatie van de Participatiewet door het Sociaal Cultureel Planbureau van groot belang. De conclusie dat het niet goed gaat met de bemiddeling van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, werd algemeen gedeeld, maar geeft ook nieuwe kansen. Eens te meer bleek een lokale infrastructuur, zoals die van Pantar, onontbeerlijk.

Aan het eind van het jaar kondigde René Ploegsma, verantwoordelijk voor financiën en bedrijfsvoering zijn vertrek aan; dit was een logisch gevolg van de nieuwe topstructuur. De Rvt is René dankbaar voor het vele goede werk dat hij gedaan heeft, met name door de professionalisering van de financiële gang van zaken.

De Raad van Toezicht is blij met de uitstekende relatie met de nieuwe directeur, Lex de Boer, die voortvarend aan de slag is gegaan. Wij danken verder de medewerkers van Pantar voor hun voortdurende inzet.

Lodewijk de Waal
Voorzitter Raad van Toezicht

2. Verslag van de directie

Pantar ging 2019 in met de ambitie om het exploitatietekort te reduceren door kostenbeheersing en omzetstijging. Nu we op het afgelopen jaar kunnen terugkijken, doen we dat met gemengde gevoelens. De trots overheerst, want de netto omzet steeg harder dan verwacht en de bedrijfslasten daalden zelfs licht. Het resultaat was dan ook beter dan verwacht. Maar zorgen zijn er ook, want de omzetstijging betekent niet op voorhand een blijvend stijgende trend, terwijl kostenbeheersing een punt van aandacht blijft. Zo hebben bijvoorbeeld de loonontwikkelingen bij Pantar een fors effect. Met de gemeente Amsterdam is afgesproken dat we onze strategie in 2020 herzien. Daar geven de genoemde ontwikkelingen ook alle aanleiding toe.

Omzetontwikkeling

Onze meerjarenbegroting gaat uit van een omzetstijging van 2,5% structureel. Feitelijk is er in 2019 sprake geweest van 6,0% omzetstijging ten opzichte van de begroting. In de samenstelling van die omzet valt echter een aantal zaken op, die reden geven voor meer pessimisme over onze toekomstige omzetontwikkeling.

Om te beginnen streven wij naar een verhouding van 50% gemeenteomzet en 50% marktomzet. In de afgelopen jaren was het aandeel gemeenteomzet echter hoger dan de marktomzet. In de toekomstige strategie zal dus een accent moeten liggen op het vergroten van onze omzet in de markt.

Een tweede element is dat we grote aandelen omzet vooral realiseren in werk dat lastig is uit te voeren voor onze medewerkers. Bij het werk in het groen en in de reiniging komt dat doordat het fysiek zwaar is en er steeds minder mensen bij Pantar komen werken die dat aankunnen. Andere, goed renderende werksoorten, zoals schoonmaak en het beheer van fietsenstallingen en parkeergarages, zijn om andere redenen een zware belasting, bijvoorbeeld vanwege de sociale vaardigheden die ervoor nodig zijn of vanwege onregelmatigheid van het werk. Om die reden hebben we al aangekondigd te stoppen met reinigingswerk bij evenementen en markten. Het valt niet uit te sluiten dat er in de toekomst meer werksoorten zijn, die niet meer uitsluitend door onze medewerkers kunnen worden uitgevoerd.

Ten aanzien van onze kosten hoopten we bij de opstelling van de begroting 2019, dat we onze afhankelijkheid van de inhuur van personeel en het uitbesteden van werk zouden kunnen verminderen. Uit de jaarcijfers 2019 blijkt nu dat de gerealiseerde kosten van uitbestede werk en externe inhuur 21,5% hoger zijn dan begroot, bij een 6,0% hogere omzet. Moeten we dan niet zoeken naar ander werk of naar een andere verhouding tot marktpartijen? Ook dit vraagt om een fundamentele strategische afweging.

Verdienmodel

Een ander punt dat om fundamentele strategische afweging vraagt, is ons verdienmodel. In 2015 is de Participatiewet ingegaan en vindt geen nieuwe instroom op grond van de Wet Sociale Werkvoorziening meer plaats. Sindsdien daalt het aantal SW-medewerkers structureel en vinden meer LKS-medewerkers hun weg naar Pantar. Deze trend brengt met zich mee dat deels gesubsidieerde medewerkers in de plaats komen van volledig gesubsidieerde medewerkers. Wat we daarnaast zien, is dat de instroom lager uitvalt dan begroot. En dat is jammer, want op veel werksoorten hebben wij op dit moment meer werk dan mensen. In de nieuwe strategie zal dus meer focus moeten komen te liggen op werksoorten die toekomstbestendig zijn voor Pantar.

Geconstateerd is dat wij niet zonder meer in staat blijken te zijn om met onze mensen tot kostendekkende arbeid te komen. Ook dat vormt een belangrijk strategisch vraagstuk. Waarom komen deze mensen niet op de markt aan de slag en wel bij Pantar? Meestal zal dat zijn omdat we een combinatie van begeleiding en taken bieden, die voor deze mensen weliswaar past, maar economisch gezien niet marktconform is. Of wij deze mensen méér omzet kunnen laten maken, of dat we ergens alternatieve dekking kunnen vinden voor die zo noodzakelijke begeleiding, zijn kernvragen.

Belangrijk in de strategie van Pantar is de ontwikkeling van medewerkers en de doorstroom naar de arbeidsmarkt. Bij Pantar staat de medewerker centraal. Pantar is trots dat we ook in 2019 weer met onze speciale groep medewerkers aan de slag mochten zijn, om ze te ontwikkelen en te

begeleiden op een fijne werkplek. Vanaf 2020 willen we maatschappelijke aspecten meer inzetten als sturingsindicatoren. Dit houdt in dat we naast de economische waarde meer gaan sturen op maatschappelijke waarde en eigenwaarde.

Pantar blikt met trots terug op de bereikte resultaten in 2019 en kijkt met enige zorg naar de toekomst. Zowel het Sociaal en Cultureel Planbureau, de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid, de commissie Borstlap als onze wethouder delen onze zorgen. Hieruit putten wij hoop op concrete oplossingen, in het volle besef dat onze eigen strategische afwegingen en keuzes aan die oplossingen vooraf zullen gaan. Vanuit onze overtuiging dat Pantar voor Amsterdam en Diemen een essentiële schakel op de arbeidsmarkt vormt, gaan wij daarom vol overtuiging dit nieuwe decennium in.

Coronavirus

Op 12 maart werd duidelijk, dat de ontwikkeling van het Coronavirus ook voor Pantar ingrijpende consequenties zou kunnen gaan hebben. Sindsdien zit het management van Pantar dagelijks in crisisberaad bijeen om de operatie gaande te houden, de klanten tevreden en de medewerkers gezond. De effecten op de middellange termijn laten zich nog slecht calculeren, maar duidelijk is wel dat er een groot omzetrisico voor 2020 bij is gekomen. Op basis van een eerste calculatie van de omzetsdaling is liquiditeitssteun aan de gemeente gevraagd en gekregen. Daardoor blijven wij, volgens de huidige stand van externe ontwikkelingen en inzichten, in ieder geval tot en met de zomer voldoende liquide. De incidentele omzetsdaling is sterk afhankelijk van het verdere verloop van de pandemie, maar zal zeker materieel zijn, waarbij een omzetsdaling van 20% of meer niet uit te sluiten valt. Het herstel van de omzet is sterk sectorafhankelijk. Zo is de facilitaire dienstverlening afhankelijk van het moment dat grote locaties zoals die van het AMC en UvA/HvA weer open gaan voor bezoek en studenten. In het groen en de reiniging loopt het werk ook nu eigenlijk grotendeels door. In ieder geval is de noodzaak, om tot strategieherziening in de zomer te komen in samenspraak met de gemeenten, alleen maar toegenomen. Naast de politieke onzekerheid over het wettelijk kader is ook de economische context van die strategie totaal veranderd.

Resultaten 2019

In 2019 heeft Pantar opnieuw bewezen een prominente speler en partner te zijn in het aanbod, de begeleiding en de uitvoering van een diversiteit aan werk. Pantar heeft in 2019 méér werk uitgevoerd en € 1,0 miljoen méér omzet gerealiseerd dan in 2018. Dit vloeit enerzijds voort uit het feit dat lopende contracten vaker zijn verlengd en dat contractuele afspraken zijn verbeterd, bijvoorbeeld door keuzes in werk en betere prijsstelling. Anderzijds heeft de lange warme zomer met zich meegebracht dat er méér opdrachten buiten zijn uitgevoerd, vooral verstrekt door de gemeente Amsterdam. Samenhangend met de hogere omzet zijn ook hogere directe kosten gemaakt dan vorig jaar. Door het extra werk in combinatie met een lagere instroom van medewerkers uit de Participatiewet dan verwacht, zijn vooral de kosten van inhuur van personeel hoger dan begroot. De lagere instroom vanuit de Participatiewet en het later invullen van vacatures stichtingspersoneel heeft lagere personeelskosten met zich meegebracht.

Het personeel dat per jaareinde in dienst van de stichting is, is toegenomen met 12,5 fte, namelijk van 252,3 fte per 31 december 2018 naar 264,8 fte per 31 december 2019. Dit heeft onder meer te maken met het in dienst nemen van begeleidend personeel op functies die voorheen door ervaren Wsw-medewerkers werden vervuld, zoals voorlieden. Medewerkers die vanuit de Participatiewet instromen, kunnen over het algemeen niet als begeleidend personeel worden aangesteld.

Het subsidieresultaat Wsw over 2019 is licht verslechterd in vergelijking met het voorgaande jaar, maar minder dan begroot. Door de netto uitstroom van Wsw-medewerkers (in principe geen nieuwe instroom vanuit de Wsw) daalt het aantal Wsw-medewerkers dat bij Pantar werkzaam is. Hierdoor wordt weliswaar minder Wsw-subsidie ontvangen, maar zijn de personele lasten ook lager. De lichte verslechtering van het subsidieresultaat komt voort uit hogere salarislasten per medewerker, door stijging van het wettelijk minimumloon en cao-verhogingen.

Het operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening over 2019 ad € 3,9 miljoen negatief is gecompenseerd door de van de gemeente Amsterdam ontvangen exploitatiebijdrage. De op grond van de begroting 2019 ontvangen hogere bevoorschotting van de gemeente Amsterdam is in deze jaarrekening als kortlopende schuld verantwoord.

In 2019 zijn geen investeringen van materiële aard of omvang gedaan. Ook zijn er geen eenmalige baten van materiële aard of omvang gerealiseerd.

Risico's

De regelgeving met betrekking tot de jaarverslaggeving bepaalt dat Pantar in het verslag van de directie een beschrijving opneemt van de voornaamste risico's en onzekerheden waarmee zij wordt geconfronteerd. Risico's zijn de effecten van onzekerheden op het behalen van doelstellingen. Onzekerheden ontstaan als gevolg van het geheel of gedeeltelijk ontbreken van informatie over, inzicht in of kennis van een gebeurtenis, de gevolgen daarvan, of de waarschijnlijkheid dat een gebeurtenis zich voordoet.

Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico wordt beheerst door periodiek, ten minste maandelijks, een driemaandse liquiditeitsprognose te maken en ten minste eenmaal per jaar een twaalfmaandse liquiditeitsprognose, alsmede door gebruik te maken van werkkapitaalmaatregelen. De risicobereidheid is laag en indien het liquiditeitssaldo onder de € 1,5 miljoen daalt, dan worden alleen betalingen verricht na toestemming van de directie. Tijdelijke liquiditeitsfluctuaties kunnen door aanpassingen op het bevoorschottingsschema van de gemeente Amsterdam gecompenseerd worden. Het risico dat Pantar haar rekeningen niet tijdig kan betalen is daarmee laag.

Continuïteitsrisico

Het continuïteitsrisico is periodiek onderwerp van gesprek met de gemeenten Amsterdam en Diemen. Samen kijken we naar oplossingen en maken we afspraken om de continuïteit van Pantar te borgen. De risicobereidheid is laag en Pantar heeft in 2018 met de gemeente Amsterdam financieringsafspraken gemaakt, waarbij ook voor de jaren daarna meer zekerheid is verkregen. De gemeenteraad van Amsterdam heeft op 14 maart 2018 ingestemd met het door het College van B&W op 16 januari 2018 genomen uitvoeringsbesluit Sociaal Werk Amsterdam en de oprichting van de Sociaal Werkkoepel. Pantar is een belangrijke systeemspeler in de keten van zorg naar werk. Pantar blijft een prominente rol vervullen, namelijk als uitvoerder van de Wsw, als uitvoerder en vangnet in het kader van de Participatiewet en als sociale ondernemer. Met de goedkeuring van de meerjarenbegroting 2019-2022 bij de voorjaarsnota 2019 zijn gemaakte financieringsafspraken geformaliseerd. Pantar betracht transparantie over de bedrijfsvoering naar de gemeenten en onze financiële positie is vast onderwerp van afstemming tijdens de sturingsgesprekken met de gemeenten Amsterdam en Diemen.

Werkgeversrisico

Het dagelijks werken met een kwetsbare groep medewerkers brengt een bijzondere verantwoordelijkheid met zich mee. De infrastructuur van Pantar is zodanig ingericht dat deze verantwoordelijkheid met de daarbij behorende werkgeversrisico's in voldoende mate kan worden geborgd. De risicobereidheid is derhalve laag. Het uitoefenen van die verantwoordelijkheid stelt hoge eisen aan de kwaliteit en omvang van de begeleiding vanuit Pantar. Pantar besteedt veel aandacht aan de ontwikkeling van medewerkers opdat zij goed toegerust zijn om de specifieke begeleidingstaken uit te voeren. Incidenten zijn niet altijd te voorkomen, deels omdat onze medewerkers ook actief zijn in de openbare ruimte. Pantar is zich ervan bewust dat incidenten met medewerkers kunnen leiden tot reputatieschade.

Risico voldoende werk en instroom

Voldoende passend werk bieden voor medewerkers in een beschutte werkomgeving blijft voor Pantar een cruciaal aandachtspunt. Het aangeboden werk is vaak onvoldoende passend voor deze doelgroep. Waar mogelijk laten wij medewerkers doorstromen naar meer zelfstandige functies en ook financieel beter renderende werksoorten buiten de beschutte werkomgeving. Inmiddels zien we dat steeds minder werknemers in staat zijn naar buiten door te stromen. Daarnaast zien wij onvoldoende (diversiteit aan) instroom als potentieel risico voor de middellange termijn.

Om een pluriforme ontwikkelinfrastructuur te kunnen waarborgen is voldoende instroom op verschillende niveaus nodig. Werken voor opdrachtgevers heeft alleen kans van slagen wanneer een zeker kwaliteitsniveau wordt geboden. Dit vraagt om een personeelssamenstelling waarbinnen, rond een vaste kern van medewerkers die nodig is om de gevraagde kwaliteit te bieden, ruimte is voor andere medewerkers om zich te ontwikkelen. Deze vaste kern van medewerkers wordt nu

vooral gevormd door Wsw-medewerkers. De uitstroom van deze groep medewerkers de komende jaren zal voldoende gecompenseerd moeten worden door nieuwe instroom om de aanwezige ontwikkelinfrastructuur in omvang en diversiteit in stand te kunnen houden.

Pantar verzorgt voor de gemeente Amsterdam de uitvoering van de Werkbrigade. Dit initiatief om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in te zetten in het achterstallig onderhoud in de openbare ruimte van de stad, is in 2016 gestart als meerjarige pilot. Inmiddels is de Werkbrigade een structureel werkgelegenheidsinstrument geworden, waarin gemiddeld circa 350 medewerkers (2019) werkzaam zijn.

Operationele risico's

De belangrijkste operationele risico's zijn verzekerd door middel van aansprakelijkheidsverzekeringen, gebouwen- en materieelverzekeringen en brandverzekeringen. De risico's en polissen worden jaarlijks met de desbetreffende verzekeringmaatschappij (of tussenpersoon) geactualiseerd. Pantar zet de professionalisering van processen en werkwijzen door middel van standaardisering en automatisering de komende jaren voort.

Privacyrisico's

Tegen de achtergrond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), die op 25 mei 2018 van kracht is geworden, heeft de directie het privacybeleid in 2018 aangepast aan de nieuwe wetgeving. Het aangescherpte privacybeleid is in 2018 en 2019 verder doorontwikkeld en geborgd. Ook is geïnvesteerd in versterking van het bewustzijn van iedere medewerker op het gebied van zorgvuldige, veilige en doelmatige verwerking van persoonsgegevens en van de risico's die samenhangen met de omgang met vertrouwelijke gegevens. Pantar heeft een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aangesteld, welke handhaaft en toeziet op het naleven van wet- en regelgeving binnen Pantar. Tevens is er een Privacyteam samengesteld, bestaande uit de FG, de bedrijfsjurist, de integriteitsfunctionaris, de Security Officer (CISO) en twee Privacy Officers (PO). Gezamenlijk richten zij zich op de Pantar organisatie en diens bedrijfsvoering, processen, projecten en IT-omgeving, om de privacybescherming te borgen en (mogelijke) risico's te identificeren en mitigeren. In 2019 is geen melding noodzakelijk geweest aan het adres van de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), inzake datalekken noch voorafgaande raadpleging.

Fiscale risico's

Pantar is vrijgesteld van vennootschapsbelasting, conform voorgaande jaren. De voorwaarden voor de vrijstelling worden jaarlijks samen met de externe belastingadviseur getoetst.

Diemen, 7 april 2020

Lex de Boer
Algemeen directeur

3. Financiën

3.1 Jaarrekening 2019

3.1.1 Balans per 31 december 2019 (na resultaatbestemming)

x €1.000	31-12-2019	31-12-2018
Vaste activa		
Materiële vaste activa (1)	12.250	11.761
Financiële vaste activa	33	33
Totaal vaste activa	12.283	11.794
Vlottende activa		
Vorraden	195	193
Debiteuren (2)	7.453	5.044
Overige vorderingen (3)	3.703	4.911
Liquide middelen (4)	6.012	11.041
Totaal vlottende activa	17.363	21.189
TOTAAL ACTIVA	29.646	32.983
Eigen vermogen (5)		
Algemene reserve	1.698	1.698
Herwaarderingsreserve	8.673	8.025
Totaal eigen vermogen	10.371	9.723
Voorzieningen (6)		
Jubilea	1.146	1.375
Transitievergoeding	-	-
Transformatieprogramma	-	249
Reorganisatie	854	1.155
Totaal voorzieningen	2.000	2.779
Kortlopende schulden		
Crediteuren	1.898	2.121
Belastingen en premies (7)	3.665	3.096
Pensioenen	-6	1
Overige kortlopende schulden (8)	11.718	15.263
Totaal kortlopende schulden	17.275	20.481
TOTAAL PASSIVA	29.646	32.983

3.1.2 Staat van baten en lasten 2019

x €1.000	Begroting 2019	2019	2018
Netto omzet (9)	29.950	31.730	30.711
Overige bedrijfsopbrengsten (10)	4.530	7.352	6.336
Som der bedrijfsopbrengsten	34.480	39.082	37.047
Kosten grond- en hulpstoffen (11)	1.213	1.265	1.752
Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten (12)	5.740	6.975	6.675
Personeelskosten (13)	25.387	23.759	21.794
Afschrijving op materiele vaste activa (1)	1.431	1.845	1.457
Vrijval herwaarderingsreserve (5)	-930	-1.343	-930
Overige bedrijfskosten (14)	6.327	6.568	6.286
Som der bedrijfslasten	39.168	39.069	37.034
Rente baten en soortgelijke opbrengsten	-	-	-
Rentelasten en soortgelijke kosten	-15	-13	-13
Operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening voor belasting	-4.703	-	-
Belastingen operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening (15)	-	-	-
Operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening na belasting	-4.703	-	-
Wsw subsidie	55.101	57.052	58.323
Wsw kosten	65.209	65.340	66.333
Subtotaal subsidieresultaat Wsw (16)	-10.108	-8.288	-8.010
Werkbrigade kosten	-	11.849	12.980
Werkbrigade opbrengsten	-	2.711	5.093
Subtotaal subsidieresultaat Werkbrigade	-	-9.139	-7.887
Subsidieresultaat voor bijdragen gemeenten	-10.108	-17.427	-15.897
Gemeentelijke bijdragen			
Bijdrage gemeente Amsterdam Wsw	9.822	8.076	7.792
Bijdrage gemeente Diemen Wsw	286	212	218
Bijdrage gemeente Amsterdam Werkbrigade	-	9.139	7.887
Subsidieresultaat inclusief bijdragen gemeenten	-	-	-
Operationeel resultaat	-4.703	-	-
Subsidieresultaat	-	-	-
Exploitatieresultaat	-4.703	-	-

3.1.3 Kasstroomoverzicht 2019 (indirecte methode)

X € 1.000	2019	2019	2018	2018
<i>Kasstroom uit operationele activiteiten</i>				
Bedrijfsresultaat	-		-	
Uit: Resultaat verkoop panden	-		-	
Resultaat uit operationele activiteiten	-		-	
Aanpassing voor afschrijvingen	950		491	
Mutatie voorziening	-779		-862	
<i>Veranderingen in het werkkapitaal</i>				
Mutatie vorderingen	-1.201		-1.568	
Mutatie voorraden	-2		112	
Mutatie kortlopende schulden	-3.207		6.432	
Kasstroom uit operationele activiteiten		-4.239		4.606
<i>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</i>				
Mutatie financiële activa	-		2	
Investeringen in materiële vaste activa	-342		-615	
Desinvesteringen in materiële vaste activa	-448		36	
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		-790		-577
Mutatie geldmiddelen stand per 31 december		-5.029		4.030
Stand per 1 januari		11.041		7.011
Mutatie		-5.029		4.030
Stand per 31 december		6.012		11.041

3.2 Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Algemeen

Stichting Pantar Amsterdam is statutair gevestigd te Amsterdam en is ingeschreven bij het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 41215351. Het adres van de statutaire vestigingslocatie van Pantar is Kriekenoord 3, 1111 PT Diemen

Pantar is een niet-commerciële stichting, een organisatie zonder winstoogmerk. Pantar heeft als doel een arbeidsontwikkelbedrijf te zijn voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt en hen te helpen hun talenten en arbeidspotentieel te ontwikkelen en optimaal in te zetten, zodanig dat zij kunnen doorstromen en uitstromen naar regulier werk, alles in de ruimste zin van het woord.

De jaarrekening is opgemaakt op 7 april 2020 conform RJ 640 en uitgedrukt in euro.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten, tenzij anders vermeld.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen voor zover zij bij het opmaken van de jaarrekening bekend zijn.

Continuïteit van de activiteiten

Bij de waardering van activa en passiva wordt uitgegaan van de veronderstelling dat het geheel van de werkzaamheden van Pantar waaraan die activa en passiva dienstbaar zijn, wordt voortgezet.

Financiële instrumenten

Pantar maakt geen gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten). Voor de grondslagen van primaire financiële instrumenten (zoals vorderingen en schulden) wordt verwezen naar de behandeling van de 'Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling'.

Omrekening van vreemde valuta

Pantar heeft haar bedrijfsactiviteiten in Nederland en heeft derhalve in het boekjaar geen vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta.

Schattingen en onzekerheden

Bij een aantal posten in de jaarrekening, zoals voorziening dubieuze debiteuren, afschrijvingstermijnen, restwaarden vaste activa en voorzieningen, wordt gebruik gemaakt van schattingen en is een bepaalde mate van onzekerheid aanwezig. Hierbij wordt door het bestuur een zo goed mogelijke inschatting gemaakt op basis van historische feiten, beschikbare (huidige en toekomstige) informatie en inzichten van het bestuur op het moment van waarderen voor de jaarrekening. De schattingen zijn per balanscategorie en gedurende de jaren consistent gehanteerd, tenzij afwijking en bijzondere waardevermindering noodzakelijk zijn.

Salderen

Een actief en een post van het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen en het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

Bijzondere waardeverminderingen vaste activa

Ultimo boekjaar worden de gewaardeerde activa onderzocht op indicaties die bijzondere waardeverminderingen noodzakelijk maken. Voor het buiten gebruik stellen van materiële activa worden de waardeverminderingen verwerkt in het resultaat.

3.3 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva en resultaatbepaling

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa, met uitzondering van gebouwen en terreinen op de locaties Kriekenoord, Seineweg en Strekkerweg, worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden gesteld op een vast percentage van de historische kostprijs, rekening houdend met een eventuele residuwaarde. Vanaf 31 december 2014 waardeert Pantar gebouwen en terreinen op basis van de actuele waarde. De actuele waarden per eind 2018 en 2019 zijn bepaald op basis van externe taxaties. Voor 2019 betreft dit een markttechnische update van de externe taxaties welke in 2018 waren verricht. Waardemutaties in de actuele waarde worden rechtstreeks in het eigen vermogen via de (ongerealiseerde) herwaarderingsreserve verantwoord. Over de geherwaardeerde activa wordt vervolgens (prospectief) afgeschreven waarbij de ongerealiseerde herwaarderingsreserve via het resultaat over de verwachte resterende levensduur vrijvalt.

In onderstaande tabel zijn de afschrijvingstermijnen voor de belangrijkste materiële vaste activa weergegeven:

Activa categorie	Termijn	x € 1
Gebouwen voor 1998	40 jaar	
Gebouwen na 1998	25 jaar	
Hardware	3 jaar	> 2.300
Projecten, software en applicaties	3 tot 7 jaar	> 2.300
Machines en installaties	2 tot 10 jaar	> 2.300
Inventaris	5 tot 10 jaar	> 2.300

Financiële activa

De financiële activa worden opgenomen tegen reële waarde.

Voorraden

De voorraden voor grond- en hulpstoffen worden gewaardeerd tegen vaste verrekenprijzen. Voor incurante voorraden wordt een voorziening getroffen.

Debiteuren en overige vorderingen

Debiteuren worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van een noodzakelijk geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. De overige vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zowel de debiteuren als de overige vorderingen hebben, tenzij anders vermeld, een looptijd van maximaal 12 maanden.

Liquide middelen

Onder liquide middelen worden verstaan kasmiddelen, de tegoeden op bankrekeningen, wissels en cheques die worden opgenomen tegen nominale waarde. Deposito's worden onder liquide middelen opgenomen indien zij in feite ter onmiddellijke beschikking staan. Liquide middelen die (naar verwachting) langer dan twaalf maanden niet ter beschikking staan van de groep, worden als financiële vaste activa gepresenteerd.

Eigen vermogen

De algemene reserve wordt gewaardeerd tegen nominale waarde. Pantar waardeert de gebouwen en terreinen tegen reële waarde, waarbij veranderingen in de reële waarde leiden tot een directe mutatie van het vermogen, namelijk in de herwaarderingsreserve.

De reële waarden van de gebouwen en terreinen worden bepaald aan de hand van recente transacties met gelijksoortige kenmerken en locaties als het vastgoed van de groep. Pantar schakelt onafhankelijke waarderingsexperts in voor het bepalen van de reële waarde per jaareinde.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen als:

- a) Pantar een bestaande (in rechte afdwingbare of feitelijke) voorwaardelijke verplichting heeft ten gevolge van een gebeurtenis in het verleden;
- b) het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen, die economische voordelen in zich bergen, vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen en
- c) een betrouwbare schatting van het bedrag van de verplichting kan worden gemaakt. De last die met een voorziening samenhangt wordt opgenomen in de staat van baten en lasten na aftrek van een eventuele vergoeding.

Voorziening jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband van medewerkers. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijfkans. Bij het contant maken is de disconteringsvoet gelijk gesteld aan de verwachte indexatie van salarissen.

Voorziening transitievergoeding

De voorziening transitievergoeding wordt opgenomen tegen nominale waarde. Als gevolg van nieuwe wetgeving inzake compensatiemogelijkheid, voor werkgevers, voor betaalde transitievergoedingen aan langdurig arbeidsongeschikte werknemers is deze voorziening in 2018 komen te vervallen. De vordering op het UWV uit hoofde van compensatie van betaalde transitievergoedingen aan langdurig arbeidsongeschikte werknemers, alsmede de schuld aan de gemeenten Amsterdam en Diemen inzake het deel van de transitievergoedingen dat door hen is betaald, wordt opgenomen onder de vlottende activa respectievelijk kortlopende schulden. Overeenkomstig de nieuwe wetgeving wordt de compensatiemogelijkheid in 2020 effectief, hetgeen betekent dat per 31 december 2019 zowel vordering als schuld uit hoofde van betaalde transitievergoedingen kortlopend van aard is.

Voorziening reorganisatie

De voorziening reorganisatie wordt opgenomen tegen nominale waarde. De voorziening reorganisatie wordt gevormd indien op balansdatum een gedetailleerd plan is geformaliseerd en de gerechtvaardigde verwachting is gewekt bij hen voor wie de reorganisatie gevolgen zal hebben dat de reorganisatie zal worden uitgevoerd. De voorziening bestaat uit het per 31 december 2019 resterende deel van de directe kosten van de reorganisatie welke in 2014 is ingezet.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde en hebben, tenzij anders vermeld, een looptijd van maximaal 12 maanden.

Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen

Een financieel activum of financiële verplichting wordt niet langer in de balans opgenomen indien een transactie ertoe leidt dat alle, of nagenoeg alle, rechten op economische voordelen en alle, of nagenoeg alle, risico's met betrekking tot de positie aan een derde zijn overgedragen. Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen wordt naar nominale waarde bepaald.

3.4 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Opbrengsten

Onder de netto omzet wordt verstaan de opbrengsten uit levering van goederen en diensten aan derden, rekening houdend met eventuele kortingen en over de omzet geheven belastingen (indien van toepassing). Verkopen worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd c.q. de diensten zijn verricht. De overige opbrengsten hebben betrekking op incidentele en structurele bijdragen van de gemeente Amsterdam, subsidie-inkomsten anders dan vanuit de Wsw, baten uit voorgaande jaren en opbrengsten uit verkopen van activa.

Kosten

Kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde grondslagen van waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en de daarmee gemoeide sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst- en verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit. Pantar neemt een verplichting op indien en voor zover zij zich aantoonbaar onvoorwaardelijk heeft verbonden om een ontslag- of transitievergoeding te betalen. Als het ontslag onderdeel is van een reorganisatie, dan worden de kosten van een ontslag- of transitievergoeding opgenomen in een voorziening.

Pensioenlasten

Pensioentoezeggingen zijn ondergebracht bij pensioenverzekeraars. De pensioenregelingen zijn van dien aard dat de actuariële risico's zijn afgedekt bij de pensioenverzekeraars. In de jaarrekening worden de verschuldigde premies als last in de winst- en verliesrekening opgenomen. Voor zover de periodiek verschuldigde premies nog niet zijn voldaan, worden zij als verplichting in de balans opgenomen.

Uitgangspunt is dat de in de verslagperiode te verwerken pensioenlast gelijk is aan de over die periode aan de pensioenverzekeraars verschuldigde pensioenpremie. Voor zover de verschuldigde premies op de balansdatum nog niet zijn voldaan, wordt hiervoor een verplichting opgenomen. Als de op balansdatum reeds betaalde premies de verschuldigde premies overtreffen, wordt een overlopende actiefpost opgenomen voor zover sprake zal zijn van terugbetaling of van verrekening met in de toekomst verschuldigde premies door de verzekeraar.

Afschrijvingen

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen in het verslagjaar wordt tijdsgelang afgeschreven.

Wsw-kosten en Wsw-subsidie

De Wsw-kosten en Wsw-subsidie worden bepaald met inachtneming van de bepalingen in de Wet sociale werkvoorziening.

Werkbrigade kosten en opbrengsten

De kosten en opbrengsten van de Werkbrigade worden bepaald met inachtneming van de afspraken zoals vastgelegd in de desbetreffende dienstverleningsovereenkomst (DVO) met de gemeente Amsterdam.

Vennootschapsbelasting

Op 15 juni 2015 is de Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (verder: WMVOO) in werking getreden en van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Pantar heeft het standpunt ingenomen dat Stichting Pantar Amsterdam niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. Op 8 december 2017 heeft de belastingdienst schriftelijk gereageerd en deze conclusie op grond van standpunten bevestigd. Zowel in 2018 als 2019 heeft Pantar de bestaande situatie opnieuw extern laten toetsen. Hieruit zijn geen gewijzigde inzichten naar voren gekomen.

3.5 Grondslagen voor het opstellen van het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht wordt opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit liquide middelen. Alle transacties vinden plaats in euro's, derhalve zijn kasstromen in vreemde valuta en koersverschillen niet van toepassing. Ontvangen en betaalde interest wordt opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten, aangezien de interest haar oorsprong vindt in operationele activiteiten en niet in financierings- of overige activiteiten.

Pantar verricht geen financieringsactiviteiten. Derhalve zijn er geen kasstromen uit financieringsactiviteiten opgenomen in het kasstroomoverzicht.

3.6 Toelichting op de balans per 31 december 2018

Materiële vaste activa [1]

x € 1.000	Gebouwen en terreinen	Machines, installaties en inventaris	Overige vaste bedrijfsmiddelen	Totaal 2019
Cumulatieve aanschafwaarde per 1-1	16.704	8.212	6.032	30.948
Herwaarderings 1-1	8.025	-	-	8.025
Cumulatieve afschrijvingen per 1-1	-13.339	-7.960	-5.914	-27.213
Boekwaarde per 01-01-2019	11.390	252	118	11.760
Investering verslagjaar	24	276	41	342
Afschrijvingen verslagjaar	-360	-80	-60	-500
Desinvesteringen verslagjaar	233	31	184	448
Afschrijvingen desinvesteringen	-233	-31	-184	-448
Herwaardering verslagjaar	1.991	-	-	1.991
Afschrijving herwaardering verslagjaar	-1.343	-	-	-1.343
Boekwaarde per 31-12-2019	11.702	448	99	12.250
Cumulatieve aanschafwaarde per 31-12	16.961	8.520	6.257	31.737
Herwaarderings 31-12	8.673	-	-	8.673
Cumulatieve afschrijvingen per 31-12	-13.932	-8.071	-6.158	-28.161
Boekwaarde per 31-12-2019	11.702	448	99	12.250

Eind 2019 heeft Pantar de actuele waarde van gebouwen en terreinen op de locaties Kriekenoord, Seineweg en Strekkerweg extern laten bepalen op basis van een markttechnische update. Als grondslag voor deze markttechnische update is de externe taxatie van 2018 gebruikt. De markttechnische update is uitgevoerd op 17 december 2019 met als peildatum 31 december 2019. De herwaardering verslagjaar betreft de mutatie van de herwaarderingsreserve, welke bestaat uit een toevoeging op grond van externe taxaties (€ 2,0 miljoen) en de afschrijving over de herwaarderingsreserve in 2019 (€ 1,3 miljoen). De gebouwen van tijdelijke of mobiele aard zijn gewaardeerd tegen de historische kostprijs.

De overige vaste bedrijfsmiddelen hebben betrekking op investeringen in de automatisering en transportmiddelen die eigendom zijn van Pantar.

Gebouwen en terreinen

x € 1.000	31-12-2019	31-12-2018
Kriekenoord	6.000	5.771
Seineweg	2.000	1.995
Strekkerweg	3.200	3.100
Zuiderzeeweg	479	500
Diverse	23	24
Actuele waarde	11.702	11.390

Zowel in 2018 als in 2019 is geen groot onderhoud aan gebouwen en terreinen uitgevoerd. Kosten van het uitgevoerde regulier onderhoud zijn als last in de staat van baten en lasten verantwoord in het jaar dat deze werkzaamheden hebben plaatsgevonden.

Op de grond van de locatie Kriekenoord te Diemen, is een erfpachtrecht gevestigd. De erfpacht is sinds 1 december 2002 uitgegeven door de gemeente Diemen en heeft een looptijd van 50 jaar. Het gevestigde erfpachtrecht eindigt derhalve op 30 november 2052. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het overzicht 'Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen'.

Ultimo 2019 is op de gebouwen en terreinen geen hypotheek- en pandrecht meer gevestigd. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar het overzicht 'Niet langer in de balans opnemen van financiële activa en verplichtingen'.

Financiële vaste activa

Pantar heeft een aandeel in de coöperatie Royal FloraHolland. Dit wordt naar rato van de vermogensontwikkeling van de coöperatie verantwoord onder de financiële vaste activa. In 2019 zijn de financiële vaste activa gelijk gebleven aan die van 2018.

Voorraden

De voorraad grondstoffen en eindproducten in de magazijnen van Pantar is per 31 december 2019 gelijk gebleven aan de stand per ultimo 2018. Dit betreft een momentopname van de voor productie benodigde, courante goederen. Pantar had zowel in 2018 als in 2019 geen incurante voorraden.

Debiteuren [2]

Het totale saldo debiteuren bedraagt € 7,5 miljoen en bestaat uit de vorderingen op debiteuren ad € 7,7 miljoen verminderd met het bedrag van de voorziening dubieuze debiteuren ad € 0,2 miljoen. Van het totale saldo debiteuren ultimo 2019 bedraagt ruim € 4,7 miljoen (61%) vorderingen op de gemeente Amsterdam uit hoofde van verrichte werkzaamheden en verleende diensten (2018: € 1,7 miljoen, 34%). De stijging ten opzichte van 2018 bestaat hoofdzakelijk uit drie grote projecten die in december zijn gefactureerd. De gemiddelde ouderdom van de debiteuren is 44 dagen per ultimo 2019 (2018: 42 dagen).

Het verloop van de vorderingen op debiteuren in 2019 is in onderstaande tabel weergegeven.

x €1.000	31-12-2018	Onttrekking 2019	Vrijval 2019	Dotatie 2019	31-12-2019
Debiteuren	5.356	-		-	7.681
Voorziening dubieuze debiteuren	-312	218		-135	-228
Totaal	5.044		-		7.453

Overige vorderingen [3]

x €1.000	31-12-2019	31-12-2018
Vooruitbetaalde kosten / vooruitontvangen facturen	154	316
Nog te ontvangen exploitatiebijdrage Gemeente Amsterdam	71	-
Werkbrigade	127	-
Nog te factureren reorganisatievoorziening	53	245
Nog te ontvangen reorganisatiesubsidie	854	1.155
Nog te ontvangen LKS subsidie	385	201
Vordering LIV en LKV Doelgroepen	649	888
Nog te factureren omzet	403	1.375
Transitievergoeding , vordering UWV	771	342
Nog af te rekenen Wsw subsidiebijdrage	82	220
Nog te verrekenen vakantiedagen	146	156
Nog te verrekenen personele kosten	8	13
Totaal	3.703	4.911

De overige vorderingen zijn ten opzichte van 2018 gedaald. Door verbetering van het facturatieproces in 2019 is de geraamde omzet € 1,0 miljoen lager dan voorgaand jaar. Per ultimo 2019 resteert nog € 0,9 miljoen aan salarisverplichtingen op grond van de reorganisatie welke in 2014 is ingezet. Deze verplichtingen zijn opgenomen onder de voorziening reorganisatie. Overeenkomstig gemaakte afspraken kan Pantar dit bedrag naar gelang het inlossen van de verplichtingen terugvorderen bij de gemeente Amsterdam.

Liquide middelen [4]

Het saldo liquide middelen is in vergelijking met 2019 afgenomen. De belangrijkste oorzaak hiervan is het terugbetalen van een in 2018 te veel ontvangen voorschot aan de gemeente Amsterdam ad € 3,2 miljoen. Zie voor verdere toelichting de 'Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen'. Het overige deel staat vrij ter beschikking van Pantar. Voor een totaaloverzicht van mutaties in liquide middelen wordt verwezen naar het kasstroomoverzicht.

Eigen vermogen [5]

x € 1.000	31-12-2018	Resultaat 2019	Mutatie 2019	Afschrijving 2019	31-12-2019
Algemene reserve	1.698	-	-	-	1.698
Herwaarderingsreserve	8.025	-	1.991	-1.343	8.673
Totaal	9.723	-	1.991	-1.343	10.371

Het totaal aan eigen vermogen is gedurende 2019 toegenomen met € 0,6 miljoen. Deze toename wordt verklaard door een toename in de waardering van de gebouwen en terreinen per eind 2019, als gevolg van een waardestijging van gebouwen en terreinen, vastgesteld middels externe taxaties. Gedurende 2019 is er € 2,0 miljoen vrijgevallen in het resultaat ten laste van de herwaarderingsreserve, vanwege realisatie door afschrijvingen. De herwaarderingsreserve ad € 8,7 miljoen per 31 december 2019 is een niet voor uitkering vatbare reserve.

Het operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening over 2019 ad € 3,9 miljoen negatief is door de gemeente Amsterdam gecompenseerd door middel van bevoorschotting.

Voorzieningen [6]

x € 1.000	31-12-2018	Onttrekking 2019	Vrijval 2019	Dotatie 2019	31-12-2019
Jubilea	1.375	-84	-145	-	1.146
Transformatieprogramma	249	-65	-184	-	-
Reorganisatie	1.155	-301	-	-	854
Totaal	2.779	-450	-329	-	2.000

Voorziening voor jubilea

Deze voorziening is opgenomen voor verplichtingen uit hoofde van toekomstige uitkeringen bij jubilea van medewerkers. De omvang van deze voorziening is gebaseerd op latente verplichtingen ultimo 2019 en de verwachte vertrekkans van medewerkers, beiden gebaseerd op het reeds aanwezige arbeidsverleden. Jaarlijks wordt het bedrag van de voorziening per jaareinde berekend.

Voorziening transitievergoeding

Op 10 juli 2018 is de Eerste Kamer akkoord gegaan met een wetsvoorstel waarin werkgevers, onder voorwaarden, worden gecompenseerd voor de kosten van een aan langdurig arbeidsongeschikte werknemers betaalde transitievergoeding. De wet treedt in werking per 1 april 2020. Als gevolg van de nieuwe wetgeving is de voorziening transitievergoeding in de tweede helft van 2018 komen te vervallen.

Voorziening transformatieprogramma

Transformatieprogramma betreft de in 2014 ingezette transformatie van de organisatie. De daarmee gepaard gaande kosten waren in voorgaande jaren voorzien in de voorziening reorganisatie, welke daarnaast bestond uit salarisverplichtingen op grond van de reorganisatie die in 2014 is ingezet. Om het inzicht te vergroten is de voorziening reorganisatie in 2018 gesplitst in de voorziening transformatieprogramma en de voorziening reorganisatie. In 2019 is in het kader van record to report een bedrag ad € 0,1 miljoen onttrokken. Het overige deel ad € 0,2 miljoen is in 2019 vrijgevallen, vanwege afronding van het transformatieprogramma.

Voorziening reorganisatie

De voorziening reorganisatie is bedoeld voor de reorganisatie van Pantar, die in 2014 is ingezet. Per ultimo 2019 resteert nog € 0,9 miljoen aan salarisverplichtingen op grond van de reorganisatie. Personeelskosten met betrekking tot de reorganisatie zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening geboekt. Onttrekkingen vinden plaats naar gelang gemaakte afspraken ten tijde van de reorganisatie.

Belastingen en premies [7]

x € 1.000	31-12-2019	31-12-2018
BTW	589	-2
Loonheffing	3.076	3.098
Totaal	3.665	3.096

Het saldo belastingen en premies bestaat uit verplichtingen uit hoofde van de omzetbelasting en schulden uit hoofde van loonheffing. Deze schulden zijn kortlopend van aard.

Overige kortlopende schulden [8]

x € 1.000	31-12-2019	31-12-2018
Netto salarissen	63	-
Reservering vakantiedagen	2.747	2.816
Reservering vakantietoeslag	2.890	3.023
Nog te betalen Vaststellingsovereenkomsten	149	243
Nog te betalen bedragen	210	396
Voorschot exploitatiebijdrage Gemeente Amsterdam	-	3.202
Werkbrigade	-	260
Vooruitontvangen bedragen / nog te ontvangen facturen	137	45
Vooruitontvangen Wsw subsidiebijdrage	4.774	4.862
Te betalen transitievergoeding Gemeente Amsterdam	683	264
Rekening Courant gemeente Amsterdam	52	145
Overige kortlopende schulden	13	7
Totaal	11.718	15.263

Het totaal van de overige kortlopende schulden is gedaald ten opzichte van 2018. Dit wordt met name verklaard door de gedeeltelijke terugbetaling van het voorschot exploitatiebijdrage 2018 aan de gemeente Amsterdam.

Het Wsw-voorschot van de gemeente Amsterdam ad € 4,8 miljoen voor januari 2020 is reeds in december 2019 ontvangen. Het saldo van de jaarafrekeningen Wsw 2019 met de gemeenten Diemen (schuld € 18.718) en Amsterdam (vordering € 96.290) is gepresenteerd onder de overige vorderingen.

Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen

x €1.000	Looptijd in maanden	< 1 jaar	2-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
Huurverplichtingen gebouwen	60	53	120	-	173
Erfpacht	396	154	633	519	1.306
Leaseverplichtingen	60	1.373	1.391	-	2.764
ICT	48	836	1.613	130	2.579
		2.416	3.757	649	6.822

De huurverplichtingen gebouwen ultimo 2019 betreffen de huur van de locaties Schepenbergerweg en Zuiderzeeweg. De erfpacht heeft betrekking op de locatie Kriekenoord en heeft een looptijd tot december 2052. De belangrijkste leaseverplichtingen betreffen de transportmiddelen. ICT betreft de langlopende contracten voor gebruik van software en infrastructuur. Alle bedragen ultimo 2019 zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

De bankgarantie van 2018 ad € 150.1263 voor een opdracht bij het Havenbedrijf Amsterdam N.V. is per 31 december 2019 afgelopen.

3.7 Toelichting op de staat van baten en lasten 2019

Algemeen

De som der bedrijfsopbrengsten is gestegen van € 37,0 miljoen in 2018 naar € 39,1 miljoen in 2019, vóór exploitatiebijdrage van de gemeente Amsterdam, een toename van 5,7%. Deze toename is grotendeels toe te schrijven aan een stijging van de omzet bij de gemeente Amsterdam (+ € 1,3 miljoen) en een stijging van de LKS subsidies (+ € 0,7 miljoen).

In vergelijking met de werkbegroting 2019 is de gerealiseerde netto omzet over 2019 € 1,8 miljoen hoger (6,0%). Deze toename komt grotendeels voort uit uitbreiding van de projectenportefeuille bij Openbare Ruimte.

Netto omzet [9]

x €1.000	Begroting 2019	2019	2018
Omzet gemeente Amsterdam	15.488	17.481	16.165
Omzet gemeente Diemen	702	845	680
Omzet privaat	12.110	11.544	11.769
Overige omzet	1.650	1.860	2.097
Totaal	29.950	31.730	30.711

De gemeente Amsterdam heeft een inspanningsverplichting ten aanzien van het gunnen van omzet aan Pantar. De omzet gemeente Amsterdam is € 1,3 miljoen (7,4%) hoger dan in 2018. De stijging ten opzichte van de begroting (€ 2,0 miljoen) komt door een toename in opdrachten en gegund meerwerk binnen de bestaande bestekken. De omzet gemeente Diemen is gestegen, zowel ten opzichte van de werkbegroting 2019 als van 2018. De omzet uit de private sector ligt in lijn met 2018 en komt iets lager uit dan de werkbegroting 2019. De lagere overige omzet ten opzichte van 2018 hangt samen met het aantal medewerkers in de Werkbrigade.

De omzet gemeenten Amsterdam en Diemen is met marktconforme tarieven gefactureerd.

Netto omzet (segmentatie)

x €1.000	Begroting 2019	2019	2018
Openbare ruimte	14.750	16.334	15.577
Detachering	6.150	5.974	5.530
Productie	2.000	1.971	2.001
Diensten	5.400	5.600	5.149
Samenwerkingsverbanden	-	-	406
Werkbrigade	1.650	1.851	2.048
Overige	-	-	-
Totaal	29.950	31.730	30.711

Bovenstaand overzicht toont de omzet verdeeld naar werkeenheid van Pantar. De gezamenlijke omzet van de werkeenheden is ten opzichte van 2018 met € 1,0 miljoen toegenomen (3,3%). De toename bij Openbare Ruimte hangt samen met het verrichten van meerwerkopdrachten binnen de bestaande bestekken en met uitbreiding van de opdrachtenportefeuille. Voor Diensten geldt dat de afdelingen Schoonmaak, Digitaliseren en Schilderen meer opdrachten hebben uitgevoerd. De toename bij Detachering is hoofdzakelijk toe te schrijven aan nieuwe contractafspraken met UvA/HvA en AMC.

De samenwerkingsverbanden met zowel The Colour Kitchen als Wasserij Gaverland zijn in 2019 beëindigd.

Overige bedrijfsopbrengsten [10]

x €1.000	Begroting 2019	2019	2018
Incidentele bijdrage gemeente Amsterdam	-	3.869	3.599
Subsidie trajecten	812	585	734
Subsidie medewerkers met loonwaarde	3.489	2.616	2.047
Subsidies overig	229	269	-38
Boekwinst verkoop activa	-	-4	32
Baten/lasten voorgaande jaren	-	16	-37
Totaal	4.530	7.352	6.337

De overige bedrijfsopbrengsten hebben betrekking op opbrengsten die niet voortvloeien uit projecten of uit Wsw-subsidie. De exploitatiebijdrage van de gemeente Amsterdam ad € 3,9 miljoen betreft de dekking van het operationeel bedrijfsresultaat van Pantar over 2019.

De loonkosten die samenhangen met de ontvangen subsidie voor medewerkers met loonwaarde zijn toegelicht bij de personeelskosten. Ten opzichte van de begroting 2019 blijft de toename van deze doelgroep achter, door fors lagere instroom vanuit de Participatiewet dan verwacht. Ten opzichte van 2018 is de doelgroep echter gegroeid.

Subsidies overig bestaat voornamelijk uit het Lage Inkomensvoordeel (LIV) en het Loonkostenvoordeel (LKV). Het totaal aantal medewerkers waarvoor een dergelijke regeling wordt aangevraagd komt uit op 385. Het grootste deel van deze subsidies heeft betrekking op de Werkbrigade en is daarom afgedragen aan de gemeente Amsterdam.

Aantal trajectanten

Aantallen	Begroting 2019*	2019	2018
Detachering	-	47	40
Diensten	-	13	7
Openbare ruimte	-	14	22
Productie	-	31	28
Overig	93	-	-
Totaal	93	105	97

*aantallen niet separaat begroot in werkbegroting 2019

De realisatie van het aantal trajectanten ligt in lijn met de voor 2019 begrote aantallen. De subsidie is in 2019 echter lager uitgevallen. Dit is te verklaren door de samenstelling van de trajecten. In 2019 zijn er per saldo meer lager betaalde trajecten uitgevoerd. Trajecten worden gefinancierd op basis van trajectsoort en trajectduur, waardoor de opbrengsten uit trajecten ondanks een hoger aantal trajectanten toch lager zijn.

Kosten grond- en hulpstoffen [11]

De kosten voor grond- en hulpstoffen worden gebruikt ten behoeve van het realiseren van omzet door de werkeenheden. De kosten liggen in lijn met de werkbegroting. In vergelijking met voorgaand jaar zijn deze kosten gedaald (-27,8%). Het in 2017 ingezette inkoop- en voorraadbeleid (o.a. centrale inkoop) binnen Pantar heeft ook in 2019 zichtbaar vruchten afgeworpen.

Kosten uitbesteed werk en andere externe kosten [12]

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Transportmiddelen	1.913	2.202	2.100
Machines/gereedschap	853	873	801
Diversen	389	342	267
Inhuur externen uitvoerend	2.585	3.558	3.507
Totaal	5.740	6.975	6.675

De kosten uitbesteed werk en andere externe kosten hebben betrekking op de directe projectkosten en hangen samen met de omzet. De transportkosten, machines/gereedschappen en diversen zijn in lijn met 2018 en de werkbegroting 2019.

Voor inhuur externen uitvoerend zijn in 2019 nagenoeg € 1,0 miljoen meer kosten gemaakt dan begroot. Deze overschrijding wordt voornamelijk veroorzaakt door de benodigde inhuur van extra personeel vanwege het achterblijven van instroom LKS in combinatie met de realisatie van hogere omzet.

Personeelskosten [13]

De personeelskosten van Pantar bestaan uit personeelskosten van medewerkers met loonwaarde en personeelskosten van stichtingspersoneel. De totale personele lasten van deze twee groepen zijn als volgt te specificeren:

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Lonen en salarissen	24.566	17.931	16.899
Sociale lasten*	-	3.429	2.986
Pensioen*	-	1.437	1.407
Opleidingskosten	521	643	557
Transitievergoedingen/ontslagvergoedingen	300	319	46
Vrijval voorziening transitievergoeding*	-	-	-23
Vrijval reorganisatievoorziening*	-	-	-78
Totaal	25.387	23.759	21.794

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2019

De personeelskosten zijn in 2019 gestegen ten opzichte van 2018. Deze toename wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door een toename in fte van zowel stichtingspersoneel als medewerkers doelgroepen. Daarnaast is sprake van wettelijke loonsverhogingen. In vergelijking met de werkbegroting 2019 zijn de personeelskosten € 1,6 miljoen lager. Dit betreft voornamelijk de fors achtergebleven instroom op grond van de Participatiewet ten opzichte van de verwachting.

De met de personeelskosten samenhangende fte's worden als volgt gespecificeerd:

Fte's	Begroting 2019	2019	2018
Doelgroepen	270,7	233,9	212,6
Stichting	270,9	264,8	252,3
Totaal	541,6	498,7	464,9

Het aantal fte's 2019 is toegenomen ten opzichte van 2018. Deze groei is minder sterk dan begroot, vanwege achterblijvende instroom op grond van de Participatiewet.

Personeelskosten doelgroepen (medewerkers met loonwaarde)

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Lonen en salarissen	6.986	4.806	3.866
Sociale lasten*	-	1.037	885
Pensioen*	-	21	18
Opleidingskosten	93	302	208
Totaal	7.079	6.166	4.977

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2019

Vanuit de Participatiewet zijn, in tegenstelling tot de Wsw, niet alle loonkosten gedekt door subsidies. Dit heeft een kostenverhogend effect op de personeelskosten van Pantar, waardoor de verdien capaciteit van Pantar onder druk staat. In totaal is in 2019 € 2,8 miljoen aan subsidie ontvangen voor doelgroep medewerkers met loonwaarde (2018: € 2,1 miljoen). Het totaal aan loonwaardesubsidies was over 2019 gemiddeld 46% (2018: 42,9%).¹

¹ Loonwaarde wordt berekend door de totale ontvangen subsidie in procenten uit te drukken van de totale loonkosten van de doelgroepen (exclusief opleidingskosten).

Fte doelgroepen (segmentatie)

Fte's	Begroting 2019	2019	2018
Detachering	52,2	41,2	43,8
Diensten	69,8	61,3	42,6
Openbare ruimte	114,0	106,5	107,8
Productie	33,8	24,0	17,5
Staf	0,9	0,9	0,9
Totaal	270,7	233,9	212,6

Het aantal fte van de doelgroepen is ten opzichte van 2018 gestegen van 212,6 naar 233,9 fte. De groei-ambitie volgens werkbegroting 2019 is maar ten dele gerealiseerd, voornamelijk vanwege fors lagere instroom vanuit de Participatiewet.

Personeelskosten stichting

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Lonen en salarissen	17.580	13.138	13.033
Sociale lasten*	-	2.378	2.101
Pensioen*	-	1.416	1.389
Opleidingskosten	428	342	349
Transitievergoedingen/ontslagvergoedingen	300	319	46
Vrijval voorziening transitievergoeding*	-	-	-23
Vrijval reorganisatievoorziening*	-	-	-78
Totaal	18.308	17.593	16.817

*kosten niet separaat begroot in werkbegroting 2018

De personeelskosten van stichtingspersoneel in 2019 zijn hoger dan voorgaand jaar. De stijging van € 0,8 miljoen (4,6%) betreft naast cao-effecten het invullen van vacatures gedurende 2019. Ten opzichte van de werkbegroting 2019 zijn de personeelskosten stichting € 0,7 miljoen lager, voornamelijk door het later invullen van vacatures dan vooraf gedacht.

Personeel stichting (segmentatie)

Fte's	Begroting 2019	2019	2018
Detachering	29,7	29,8	26,3
Diensten	28,9	27,8	23,9
Openbare ruimte	71,2	79,0	70,0
Productie	36,1	28,4	27,5
Staf	105,0	99,8	104,6
Totaal	270,9	264,8	252,3

Overige bedrijfskosten [14]

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Huur/lease	441	311	317
Onderhoud	502	402	416
Lease transportmiddelen	143	180	141
ICT Kosten	2.080	2.092	2.012
HR	575	572	498
Huisvesting	951	1.047	1.045
Communicatie	186	95	79
Algemene kosten	729	793	530
Belastingen en verzekeringen	295	227	222
Financieringskosten	5	10	5
Personeelskosten externen	420	839	1.021
Totaal	6.327	6.568	6.286

De overige bedrijfskosten hebben betrekking op alle kosten die Pantar maakt ten behoeve van de reguliere bedrijfsactiviteiten en het uitvoeren van haar doelstellingen: het creëren van meerwaarde voor medewerkers en werkgevers door het ontwikkelen van talenten van mensen met een arbeidsbeperking en het optimaal inzetten van hun arbeidspotentieel. In vergelijking met 2018 laten deze kosten een toename zien van € 0,3 miljoen (4,5%).

De overige bedrijfskosten zijn als volgt te specificeren.

Huur/Lease

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Huur/lease grond (erfpacht)	145	154	154
Huur/lease gebouwen	233	123	123
Huur/lease machines & installaties	-	0	1
Huur/lease inventaris	3	-	-2
Huur/lease automatisering	60	34	41
Totaal	441	311	317

Onderhoudskosten

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Onderhoud voorziening aan terreinen	-	78	45
Onderhoud gebouwen	357	128	211
Onderhoud machines & installaties	100	183	122
Onderhoud inventaris	23	7	16
Onderhoud automatisering	22	4	18
Onderhoud transportmiddelen	-	2	4
Totaal	502	402	416

De kosten voor huur/lease alsmede de onderhoudskosten 2019 liggen in lijn met voorgaand jaar.

Algemene kosten

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Accountantskosten	195	171	150
Abonnementen/contributies	116	111	114
Representatiekosten	11	8	9
Raad van Toezicht	30	28	28
Vrijval/dotatie voorziening dubieuze debiteuren	-	134	-84
Advieskosten algemeen	377	341	313
Lasten voorgaande boekjaren	-	-	-
Totaal	729	793	530

De algemene kosten laten ten opzichte van 2018 een toename zien van € 0,3 miljoen. De toename is voornamelijk toe te schrijven aan de mutatie in de voorziening dubieuze debiteuren.

Honorarium accountant

Onderstaand overzicht toont het accountants-honorarium voor de jaren 2018 en 2019.

x € 1.000	2019	2018
Controle jaarrekening	109	145
Overige controle werkzaamheden	49	37
Fiscaal advies werkzaamheden	9	10
Totaal	167	192

Het honorarium voor de accountantscontrole van de jaarrekening is gebaseerd op de totale honoraria over het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft.

Vennootschapsbelasting [15]

Op 15 juni 2015 is Wet modernisering vennootschapsbelastingplicht overheidsondernemingen (verder: WMVOO) in werking getreden en van toepassing op boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2016. Pantar is vanaf 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting voor zover zij een fiscale onderneming drijft en er geen vrijstelling toepassing zou vinden.

Pantar heeft het standpunt ingenomen dat Stichting Pantar Amsterdam niet belastingplichtig is voor de vennootschapsbelasting. In december 2017 heeft de Belastingdienst schriftelijk gereageerd en deze conclusie op grond van standpunten bevestigd. Wijzigingen in de feiten en omstandigheden (al of niet in een later jaar) kunnen leiden tot een andere conclusie omtrent de vennootschapsbelastingplicht. Pantar heeft de ingenomen standpunten in 2019 geëvalueerd en extern laten toetsen. Daaruit is geen wijziging naar voren gekomen en is de conclusie gehandhaafd.

Wsw-subsidie gemeenten [16]

Fte's *	Begroting 2019	2019	2018
Wsw Amsterdam en buitengemeenten	1.994,3	1.985,2	2.083,2
Wsw Diemen	64,4	64,1	68,9
Totaal	2.058,7	2.049,3	2.152,1

* standen ultimo december

Op basis van de Wsw heeft Pantar in 2019 een subsidie bijdrage ontvangen van € 57,1 miljoen (2018: € 58,3 miljoen) voor gemiddeld 2.113 fte Wsw die Pantar in 2019 in dienst had (2018: 2.215). De gemeenten Amsterdam en Diemen staan garant voor een negatief subsidieresultaat. In 2019 had Pantar een negatief subsidieresultaat van € 8,3 miljoen (2018: € 8,0 miljoen). Uitgaande van het verschil tussen de ontvangen Wsw-subsidie en de gemaakte personeelskosten draagt de gemeente Amsterdam € 8,1 miljoen bij en de gemeente Diemen € 0,2 miljoen. Vanaf 2018 zijn de uitbetaalde transitievergoedingen na twee jaar ziekte over voorgaande jaren voor SW-medewerkers van de gemeente Amsterdam bij Pantar, welke voldoen aan de van toepassing zijnde criteria, opgenomen in de jaarrekening als kortlopende vordering op het UWV. Dit als gevolg van de wetwijziging per 10 juli 2018. Naar verwachting zal het UWV in 2020 overgaan tot het uitbetalen van compensatie van deze transitiegelden en zal het alsdan door Pantar ontvangen bedrag worden verantwoord als bijdrage in de loonkosten en vervolgens verrekend worden met de gemeente Amsterdam.

Pantar heeft het deel van de opgenomen vordering op het UWV welke betrekking heeft op de uitbetaalde transitievergoedingen na twee jaar ziekte over voorgaande jaren voor SW-medewerkers van de gemeente Amsterdam niet verwerkt onder de loonkosten en het subsidieresultaat Wsw. In de jaarrekening 2019 is de vordering op het UWV verwerkt en direct als langlopende schuld aan de gemeente verantwoord.

Personeelskosten Wsw

De totale personeelskosten op grond van de Wsw zijn als volgt te specificeren:

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Lonen en salarissen	65.209	51.990	52.898
Doorstorting subsidie*	-	4	4
Sociale lasten*	-	9.211	9.203
Pensioen*	-	4.101	4.228
Opleidingskosten*	-	30	-
Vaststellingsovereenkomsten*	-	4	-
Totaal	65.209	65.340	66.333

*kosten niet separaat begroot

De totale personeelskosten Wsw zijn als volgt onder te verdelen respectievelijk te segmenteren:

Wsw Amsterdam en buitengemeenten

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Lonen en salarissen	63.171	50.395	51.282
Sociale lasten*	-	8.912	8.916
Pensioen*	-	3.964	4.094
Opleidingskosten*	-	30	-
Vaststellingsovereenkomsten*	-	4	-
Totaal	63.171	63.305	64.292

*kosten niet separaat begroot

Wsw Amsterdam en buitengemeenten (segmentatie)

Fte's *	Begroting 2019	2019	2018
Detachering	570,2	550,4	548,1
Diensten	290,8	293,3	297,4
Openbare ruimte	481,0	480,5	549,9
Productie	645,8	654,4	680,7
Staf	6,5	6,6	7,1
Totaal	1.994,3	1.985,2	2.083,2

* standen ultimo december

Wsw Diemen

x € 1.000	Begroting 2019	2019	2018
Lonen en salarissen	2.038	1.594	1.615
Doorstorting subsidie*	-	4	4
Sociale lasten*	-	299	287
Pensioen*	-	138	134
Opleidingskosten*	-	-	-
Totaal	2.038	2.035	2.040

*kosten niet separaat begroot

Fte Wsw Diemen (segmentatie)

Fte's *	Begroting 2019	2019	2018
Detachering	25,0	26,5	27,0
Diensten	6,4	6,3	4,8
Openbare ruimte	7,8	6,0	9,4
Productie	25,2	25,3	27,7
Staf	-	-	-
Totaal	64,4	64,1	68,9

* standen ultimo december

Subsidieresultaat Werkbrigade [17]

Sinds oktober 2016 vervult Pantar in opdracht van de gemeente Amsterdam alle werkgeverstaken voor de werknemers van de Werkbrigade; een re-integratieproject voor langdurig werklozen. Voor de uitvoering van dit project mag Pantar de werkelijke salariskosten doorberekenen aan de gemeente Amsterdam. Daarnaast ontvangt Pantar een vergoeding van 20% over deze kosten ter dekking van de overige werkgeverskosten, exploitatie en begeleiding. De kosten en opbrengsten van de Werkbrigade zijn lager dan in 2018, door afname van het aantal brigadisten van 383,2 fte in 2018 naar 317,3 fte in 2019. In 2019 heeft de Werkbrigade een omzet uit projecten gerealiseerd van € 2,7 miljoen (2018: € 5,1 miljoen). Overeenkomstig gemaakte afspraken is deze omzet volledig af te dragen aan de gemeente Amsterdam. De met de omzet gemoeide kosten bedroegen € 11,9 miljoen in 2019 (2018: € 13,0 miljoen). De netto bijdrage van de gemeente Amsterdam in deze activiteit is derhalve 77% in 2019 (61% in 2018).

3.8 Continuïteit

Door de komst van de Participatiewet en de in 2017 aangepaste financieringswijze is het eigen vermogen van Pantar onder druk komen te staan. Desondanks is het operationeel bedrijfsresultaat in 2019 vergelijkbaar met voorgaand jaar en gunstiger dan begroot. Het negatief operationeel resultaat is verrekend door een exploitatiebijdrage van de gemeente Amsterdam. Hierdoor is de algemene reserve in 2019 gelijk gebleven. Voor de herwaarderingsreserve geldt een toename in 2019, op grond van externe taxaties van panden en terreinen. Het eigen vermogen van Pantar is hierdoor in 2019 gestegen met € 0,6 miljoen.

De gemeente Amsterdam heeft als grootste subsidieverstrekker een politieke discussie over de uitvoering van de Wsw, de positie van Pantar in de keten van zorg naar werk en Pantar als reïntegratiebedrijf gevoerd. Begin 2018 heeft de gemeente Amsterdam nieuw beleid vastgesteld, gericht op het inrichten van samenwerking onder de noemer van 'Sociaal Werkkoepeel'. Deze samenwerking geeft duidelijkheid ten aanzien van de rol en taken van Pantar in de keten van zorg naar werk. Pantar blijft daarin een prominente rol vervullen, namelijk als uitvoerder van de Wsw, als uitvoerder en vangnet in het kader van de Participatiewet en als sociale ondernemer.

Gekoppeld aan dit nieuwe beleid zijn voor het jaar 2019 financieringsafspraken gemaakt tussen Pantar en de gemeente Amsterdam. Op grond van deze afspraken is het exploitatieresultaat 2019 van Pantar financieel gedekt. Net als in 2018 is ook voor 2019 een bijdrage in het exploitatieresultaat toegezegd, naast de jaarlijkse bijdrage in het subsidieresultaat. Ook voor de drie jaren vanaf 2019 is in 2018 exploitatiebijdrage onder voorwaarden toegezegd.

3.9 WNT-verantwoording 2019 Stichting Pantar Amsterdam

De Wet normering topinkomens publieke en semipublieke sector (WNT) is van toepassing op Stichting Pantar Amsterdam. Het voor Stichting Pantar Amsterdam toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000,- op basis van een fulltime dienstverband van 1 januari tot en met 31 december 2019.

Bezoldiging topfunctionarissen

Tabel 1a: Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van functievervulling.

Bedragen x € 1	A.J. de Boer
Functiegegevens	<i>Algemeen directeur</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2019	1/12 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0
Dienstbetrekking?	Ja
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	149.879
Beloningen betaalbaar op termijn	13.836
<i>Subtotaal</i>	163.715
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	194.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-
Totale bezoldiging 2019	163.715
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.
Gegevens 2018	
Bedragen x € 1	A.J. de Boer
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Bezoldiging	
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	12.534
Beloningen betaalbaar op termijn	1.134
<i>Subtotaal</i>	13.668
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	16.052
Totale bezoldiging 2018	13.668

Tabel 1b: Toezichthoudende topfunctionarissen.

Bedragen x € 1	L.J. de Waal	S.H.M. Ornstein	C. Compas	I.B. de Graaff	J.J.H.M. van Gennip
Functiegegevens	<i>Voorzitter</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>	<i>Lid</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Bezoldiging					
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	29.100	19.400	19.400	19.400	19.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-	-	-	-
Bezoldiging 2019	7.635	5.135	5.135	5.135	5.135
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Gegevens 2018					
Bedragen x € 1	L.J. de Waal	S.H.M. Ornstein	C. Compas	I.B. de Graaff	J.J.H.M. van Gennip
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/10 - 31/12	01/10 - 31/12	01/10 - 31/12
Bezoldiging					
Totale bezoldiging	7.623	5.123	5.123	5.123	5.123
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.350	18.900	18.900	18.900	18.900

Tabel 1c: Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking.

Bedragen x € 1	M. Suijkens	M. Bunders
Functiegegevens		
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	<i>Algemeen directeur a.i.</i>	<i>Operationeel directeur</i>
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 - 31/03	01/01 - 31/03
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2019	2019
Ontslaguitkering		
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	36.838	37.278
Individueel toepasselijk maximum	75.000	75.000
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	36.838	37.278
Waarvan betaald in 2019	36.838	37.278
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	-	-
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

3.10 Gebeurtenissen na balansdatum

Na jaareinde 2019 is duidelijk geworden dat het Coronavirus ook in Europa en Nederland grote invloed heeft op het functioneren van mens en maatschappij. Vanaf maart 2020 ondervindt Pantar de gevolgen van medewerkers die tijdelijk niet kunnen werken of werk dat tijdelijk geen doorgang mag vinden. Dit brengt risico's met zich mee, voor de continuïteit van bedrijfsvoering en financiën. Ondertussen wordt een beroep gedaan op Pantar, zowel door de gemeenten als door partners uit de private sector, om sociaal werk voort te zetten en mensen te blijven begeleiden. Dat ondersteunt de lokale economie en voorkomt nieuwe problemen.

Op 18 maart 2020 is sociaal werk toegevoegd aan de lijst met cruciale beroepen. Pantar spant zich in om werk en begeleiding zo veel mogelijk te continueren, waarbij de aangescherpte maatregelen van de centrale en lokale overheden uiteraard in acht worden genomen. Pantar neemt ook voortdurend eigen maatregelen, om het verspreidingsrisico van het virus zo veel mogelijk te beperken. Op het moment van totstandkoming van deze jaarrekening lukt het ons om de belangrijkste werksoorten te continueren, met minder mensen op minder werk. Of dat zo blijft is voornamelijk afhankelijk van exogene factoren.

Met de gemeente Amsterdam zijn afspraken gemaakt, waarmee naar de huidige inzichten het risico op onvoldoende liquiditeit gedurende het eerste halfjaar 2020 is gemitigeerd. Ondertussen wordt onderzocht in hoeverre de met deze risico's samenhangende tekorten kunnen worden gecompenseerd door directe of indirecte overheidssteun. Daarover heeft Pantar voortdurend overleg met haar strategische partners binnen de sector. Ook wordt voortdurend contact onderhouden met onze relaties-opdrachtgevers in de private sector, met de zorg en met opleidingsinstituten, over het (kunnen) continueren van werk en financiën.

Wanneer de directe (gezondheids-) effecten van het Coronavirus voorbij zijn, is het aantal mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt naar alle waarschijnlijkheid niet minder. Ook het werk trekt naar verwachting weer aan. Pantar managet de (financiële en organisatorische) risico's binnen 2020, om de continuïteit te borgen. In de loop van dit jaar wordt de strategie geactualiseerd, rekening houdend met de ontwikkelingen op politiek en economisch vlak. Op basis van de voorstaande analyse is er volgens Pantar geen reden om de jaarrekening 2019 niet op basis van continuïteit op te stellen.

4. Overige gegevens

4.1 Pantar

Bestuur

Lex de Boer Algemeen directeur

Raad van Toezicht

Lodewijk de Waal	Voorzitter
Marijn Ornstein	Lid
Christa Compas	Lid
Ilse de Graaff	Lid
Sjef van Gennip	Lid

Statutaire bepalingen inzake resultaatbestemming

Stichting Pantar Amsterdam beoogt geen winst. De resultaatbestemming is niet statutair bepaald, maar overeengekomen met de gemeente Amsterdam. Overeengekomen is dat een negatief operationeel resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening van Pantar, onder voorwaarden welke zijn vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst, wordt gecompenseerd door de gemeente Amsterdam. In het geval van een positief resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening wordt tussen de gemeente Amsterdam en Pantar specifiek afgesproken wat de bestemming daarvan zal zijn.

Diemen, 7 april 2020

Lex de Boer
Algemeen directeur Stichting Pantar Amsterdam

4.2 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de raad van toezicht van Stichting Pantar Amsterdam

VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Pantar Amsterdam te Amsterdam gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in de jaarrekening 2019 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pantar Amsterdam op 31 december 2019 en van het resultaat over 2019 in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven.

De jaarrekening bestaat uit:

- De balans per 31 december 2019;
- De staat van baten en lasten over 2019;
- Het kasstroomoverzicht 2019;
- De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen;
- WNT-verantwoording 2019 Stichting Pantar Amsterdam.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pantar Amsterdam zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Paragraaf ter benadrukking van de impact van COVID-19

Het Coronavirus heeft ook invloed op Stichting Pantar Amsterdam. In de toelichting in paragraaf 3.10 Gebeurtenissen na balansdatum in de jaarrekening heeft de directie de huidige impact en haar plannen om met deze gebeurtenissen of omstandigheden om te gaan toegelicht. Ook geeft de directie aan dat het op dit moment voor de directie niet goed mogelijk is om in te schatten wat de invloed van het Coronavirus is op de financiële prestaties van Stichting Pantar Amsterdam. Ons oordeel is niet aangepast met betrekking tot deze aangelegenheid.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

VERKLARING OVER DE IN DE JAARREKENING 2019 OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- Het voorwoord van de raad van toezicht;
- Het verslag van de directie;
- De overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag van de directie en de overige gegevens, in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving 640 Organisaties zonder winststreven.

BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van de directie voor de jaarrekening

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met de in Nederland geldende RJ-Richtlijn 640 Organisaties zonder winststreven en het Controleprotocol WNT 2019. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de

economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting;
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een vereniging haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met de raad van toezicht als toezichthouder onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Castricum, 8 april 2020

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend: A.R. Sallehart RA

4.3 Afkortingen en begrippen

Afkortingen

<i>Fte</i>	Formatie-eenheid
<i>SW</i>	Sociale Werkvoorziening
<i>Wsw</i>	Wet op de Sociale Werkvoorziening
<i>LKS</i>	Loonkosten subsidie
<i>UWV</i>	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
<i>Wajong</i>	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
<i>WNT</i>	Wet normering topinkomens
<i>LIV</i>	Lage Inkomensvoordeel
<i>LKV</i>	Loonkostenvermindering
<i>P-wet</i>	Participatiewet

Begrippen

Loonwaarde
De waarde van de (potentiële) arbeidsprestatie van een(werknemer in een bepaalde functie op een bepaald moment.

Arbeidsontwikkelbedrijf

Bij het Arbeidsontwikkelbedrijf is het maken van producten en het leveren van diensten geen doel op zich. Het is een middel om mensen te ontwikkelen en toe te leiden naar een passende plek binnen de eigen werkbedrijven van Pantar of de externe arbeidsmarkt.